Број 26 У Новом Саду, у недељу 4 фебруара 1907. Година XLII.

Застава“ излази сваки дан дванута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од ситне врсте сваким ситним словима.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 2

Појединн јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Па докле овако!

Пролазећи кроз наша српска места у бившој војеној граници упропастила ми се душа, кад погледа на наша чисто српска места, како нагло одоше у туђе руке. Држава је скинула своје руке не само са нас Срба, већ и са свију држављана. А наша српска интелигенција својим немаром успавана, још и данас у неким местима мртвим сном, спава и снева о некадањој слави наших прађедова. Да набројим редом и да уверим читалачки свет о истинитости.

Пођимо од Панчева до Бечкерека, кроз наша српска села. Ту је Црепаја. Ово српско место поседоше Немци Францфелдчани, који стопу по стопу земље купују, те су већ близу $^1/_3$ хатара црепајског присвојили. Севкерин, ту је Дебељача доста себи приграбила, те се сад до 20—30 српских породица спрема у Америку. Опаво, Баранда, већ више не ужива ову земљу, што је атарисала са Дебељачом и Ковачицом.

Чента, ту су Рудолфсгнађани, који Кулпин — рит будзашто уживају. А шта да вам кажем за тужно Сакуле. Овога је и новерна интелигенција а са немара нашег, сасвим одгурнула у немачке руке, те ови већ и школу подигоше па и звоник тик уз нашу српску цркву. Идвор, пола хатара је у Уздинаца и Ковачичана. Фаркаждин, тужан и жалостан још и данас 6—7 стотина ланаца је то у јеврејским то у другим рукама. И одавде одоше 10—12 породица у Америку а још их има који се спремају. Ај па дотле а ку да ћеш више!! Па докле овако? Зар док се са свим не проредимо те нас почну још већма потискавати из наших поседа!

Зар ни од куда сунце да сине на нашу ојађену рају, која мора и да се придружи оном чивутском социјализму, само да нађе себи опстанак. До сад још беше како тако. Ту смо земљу добијали по 25—35 фор. ланац под аренду а сад? сад се у Фаркаждину продаје 260 а у Сакулама 260 ланаца наше дедовине по 500 фор. ланац и већ навреше Немци по 10—20 породица да прекупе на 5 година одплате. А ми ћемо онда у просијаке, у бели свет, а наша огњишта, ђе о се уносио бадњак и ломила честница, резао колач и светила водица, населити Немци, те ће се затрти име српско у равном Банату. Зар ће мо одавде у просијаке!! а где је ово: Куд се дева цар Немање благо!! Камо нам наши фондови, да нас спасу и држави и народу своме. Шта ће и фондови без народа! Још сам и ово дознао, да је на молбу неких честитих Срба како у Сакулама тако у Фаркаждину прекинуто преговарање о продаји док се ова ствар не изнесе на јавност, па по том „ко има уши да чује нека чује“. Оволико за сад а доцније ћу проговорити и продужити своје путовање у Орловат, Томашевац и Ботош, тако сва наша места између Панчева и Бечкерека.

С' пута у очи Три Јерерарха 1907. **Страхинићу Ване.**

Српски народно-црквени сабор.

— Двадесетосма седница. —

Српски народно-црквени сабор завршио је данас сретно свој рад. У седници од пре подне завршено је све, у вече у пола шест сахати заказана је формална саборска седница. И онда ће и посланици својим кућама. Сабор је закључио уједно једногласно да затражи продужење свог рада у редовно саборско заседање између Ускрса и Духова, како би довршио и законодавни рад свој, на корист и будућност српског народа, да му и автономија његова, односно црква и школа буду осигурани.

У саборници је било дупком пуно света не само из Карловаца, већ и из околине па и даљих крајева. Народ тај бурно је поздравио завршени рад саборски у овом периоду и клицао посланицима који су истрајали у том раду.

Ретко је заседање нашег народно-црквеног сабора, које је имало са толико силним неприликама и тешкоћама да се бори, и које је при свем том толико плодоносно било као ово. Материјал који је чекао овај сабор, огроман је, и сабор је овај у пркос силним тешкоћама све пребродио, све то посвршавао, да је остао само законодавни рад. Чак и оне многе стотине петиција и молби и те су решене

Нећемо се пребацити ако рекнемо да је овај сабор један од најзначајних сабора наших. Одлучна и мушка борба је то била не само са патријархом Георгијом већ и са самосталном странком. Већина сабора, српска народна радикална странка, није се поплашила рада, није устукнула ни пред тим препонама, она их је савладала пребродила. После овог значајног заседања саборског, мора наступити свежији и здравији зрак у народу нашем и автономији његовој. Изјаловила се и злурада жеља патријархова, браниковачке клике па и самосталаца, који су насигурно држали да ће иступањем својим омести рад сабора. У блату је измрљана она лозинка Прибићевића и другова, који су још пред сабор загрмели радикалима: Без нас и осим нас не можете ништа. Било је и без њих и осим њих и било је како треба. Сад нека чекају народну осуду. Исто тако смешна је била и она празна и пуста патријархова претња, да он не признаје и поништава саборска решења, која су донета без њега. То је сигурно избацио пред смрт, јер су већ дани патријарху Георгију у нашој цркви и автономији избројани. Сабор му је громко кликнуо недостојин, то је народна осуда, а она је најјача.

Ђаволски се било испреплело врзино коло сотона, но истрајан рад и мушка борба посланика српске народне радикалне странке разбила га је, а народ ће га мрвити. Ако нису веровали свести српског народа, увериће се ускоро.

Сад да споменемо у најкраћим потезима јучерашњу и данашњу седницу. И те седнице биле су плодоносне, решено је стотине разних важних ствари. Брзом решавању тога посла је само узрок марљив, истрајни претходни рад одбора.

Тридесета седница

Ова је седница отпочела рад свој јуче, на Сретеније у 4 сата после подне. Записник од 21. седнице није до сад био оверовљен, јер бележник његов Стеван Обрадовић, самосталац, није хтео да дође и врши дужност своју. — Тај записник је прочитао бележник Јован Гаврилић. Оверовљен је уз некоје исправке Сабор је утврдио још да је Обрадовић овај записник врло неподесно саставио и по облику и садржини Више за новинарски чланак но за записник. Но како у њему има важних решења, то је уз дотичне исправке оверовљен.

Одобрен је поступак епархијског школског одбора вршачког, што није извршио наредбу школског савета, те све тисканице куповао у манастирској штампарији. Та је наредба била скроз незаконита.

Усвојено је да се исправи грунтовно стање епископске резиденције с двориштем у Темишвару и те ће имати да стоји, да је то имање српских народних фондова и фундација.

По старој одлуци саборској одбијена је и нова представка патроната српске велике гимназије новосадске у ствари професорских плата.

Одбијен је предлог школског савета, да се успостави уредничко место за „Школски Лист“.

Усвојен је предрачун по предлогу одбора за предлоге.

Усвојен је предлог да се овласти саборски одбор, да склопи уговор на 10 година са удружењем угарских економа о обезбеђењу народно црквених и црквено-општинских зграда, а за то време да се створи фонд за осигурање тих зграда у кругу наше автономије.

Поступак саборског одбора у ствари штипендија Гавре Адамовића и Путника одобрен је. Решено је уједно да сабор посредује код угарске и хрватско-славонске владе у корист тих питомаца.

Одбијена је представка епархијске скупштине бачке, да се епархијски чиновници прогкасе сталним, јер већ одлуком сабора они нису стални.

Предлог школског савета да се деца школска разделе по разредима а не по сполу, враћен је школском савету на надлежно решење.

Усвојено је, да се учитељске школе имају сматрати средњим школама, те је и управитељ такове школе као и од професорског тела изабрани професор члан месног школског одбора.

Молба Срба житеља из Даља, Белог Брда и Борова уступљена је законодавном одбору, да је при донашању уредбе о дотацији митрополита патријарха узме у достојан обзир. У тој молби траже горњи, да се властелинске земље издају под закуп српским породицама по извесном кључу.

Тридесед прва седница.

Уништена је епархијска темишварска скупштина. У Кикиндском протопрезвитерату наређен је нов избор изборника и скупштинара.

Решено је да се поднесе представка влади гледе повреде школске автономије у Сомбору и казне школског председника у Фењу од стране политичке власти, да се наиме те повреде отклоне.

Усвојен је предрачун и у другом читању.

Прочитане је повереница саборској већини од српске црквено-школске општине каменичке.

Прочитана је изјава епископа Михајла Грујића, у којој изјављује да не може долазити у саборске седнице због познатог саборског решења у ствари патријарха Георгија.

Решено је да се тражи продужење саборског рада између Ускрса и Духова иако би сабор могао свршити законодавни рад.

Др. Жарко Миладиновић је одговорио на патријархову изјаву о одлуци сабора против патријарха. Доказао је, да није ништавно решење саборско, већ да је сабор имао права и морао да донесе оно решење, јер је то захтевала част српског народа. Говор овај који ћемо донети опширније, пропраћен је са бурним одобравањем.

Осим свега овога решене су још силне петиције и ствари више приватне природе. Нарочито су решене многе петиције о помоћи школама, црквама, удовицама, сирочадима, отварању нових школа и т. д. и т. д.

Као што рекосмо рад овог сабора био је значајан и обилат. Посланици српске народне радикалне странке могу ведра чела и отворена погледа међу своје бираче. Заслуга је и вршачког епископа Змејановића, што је својим доласком омогућио законит рад сабора. А шта да кажемо за самосталце и сва она различија с њима, који хте-

дошле да омету саборски рад. Њима ће већ судити увек будна српска свест.

Нови уговори Србије

Трговински уговор између Србије и Енглеске потписан је.

Трговински преговори са Швајцарском, који су били прекинути због одласка швајцарског посланика Мартреја у Беч, наставиће се у понедељак. Швајцарски делегат за трговинске преговоре Мартреј стигао је у Београд. Трговински преговори са Швајцарском готово су приведени крају.

Средства бугарског комитета.

Видећи да им се руше темељи санстефанске Бугарске у Мађедонији и скопском делу Старе Србије као кула од карата и да српски народ у тим крајевима оружјем прогони бугарске четнике који долазе да му силом натуре бугаризам, Бугари су прибегли старом средству своје пропаганде. Тако су у софијском листу „Препорцу“, у коме ради један од познатијих чланова бугарског комитета објавили, како је у Београд дошло око 25 војвода из скопске Старе Србије, од којих именују Арсу Земовића, Пају Фустића, Која и Мила Лесперовића из Ручева, Стеву Попића из Рржанице, Косту Лучића из Рожаја и Миловава Крговића из Лепенца. Њима је, вели „Преморец“, српско војно министарство обећало дати пушке и муниције из пограничног стоваришта у Рашкој!

Циљ овој ординарној и глупој денунцијацији врло је провидан: да се заплаше Старосрбијанци и Мађедонци, те да не долазе у Београд, а именовани српски прваци да се компромитују и потрпају у турске апсане.

Закон о штампи у Босни

Како нам јављају из Сарајева, босанска влада добила је из Беча санкционисан закон о штампи. Какав је то закон, још се позитивно не зна, али по појединостима, које су познате, изгледа да ће то бити пример реакционарног закона за угушивање слободне штампе. Тако, тражиће се за сваки лист велика кауција. Даље, листови ће моћи излазити само у местима, у којима се отворе нарочита надлештва за контролу штампе. По овом закону отвориће се та надлештва само у Сарајеву, Мостару, Бања-Луци, Тузли и у Травнику. Закон ће почети да важи од 1. јула.

Изборно право женскиња у Енглеској.

Како јављају вести из Лондона енглески ће сабор још у своме седањем заседању дати изборно право женскињу у свима политичким заступничким телима. У доњој кући енглеског сабора поднео је прекјуче посланик Дикенсан законски нацрт, по којему би се изборно право протегло и на женскиње. Око 400 посланика, међу овима и неки министри, отворено су изјавили своје одобравање према овом законском нацрту и сви су изгледи, да ће овај нацрт с великом већином бити примљен у посланичкој кући. По свој прилици, да ће бити примљен и у горњој кући и тако ће женскиње у Енглеској ускоро доћи до изборног права.

Терор у Софији.

Бугарска влада посведневно доводећи у Софију разне сумњиве личности, помоћу којих врши нападе на видније опозиционаре и штрајкаче. Како јављају бугарски листови до сад се у престоницу скупило преко 100 тих индивидуа, семоних који се рекрутују из престоничких нерадника. Дању један део тих нерадника пијанчи по разним крчмама, а други део блокира галерије народног собрања. У вече по групама пијанче у шантанима, пивницама и крчмама. Помоћу њих престоничка полиција врши нападе на опозиционаре, а интернира штрајкаче, који сметају тим битангама да „одржавају“ општи ред и мирно.

Из Црне Горе

За последњи кабинет у Црној Гори вели се, да је било мешовито министарство. Његов скори крај сваки је могао предвиђати. Нови кабинет Радовићев значи наставак политике кабинета Мијушковићева. Радовић је иначе био душа Мијушковићева кабинета и пријатељ реферама. Он је створио монопол дувана у Црној Гори. Први и најважнији задатак новог кабинета биће да води рачуна о консолидовању економних прилика у земљи и да спречи исељавање које је у последње доба узело широке размере.

Нереди у Новом Пазару.

Јутрос је из Цариграда стигла депеша о великим метежима, који су избили у Новом Пазару приликом прикупљања пореза. Трговачки део вароши, чаршија, затворена је већ три дана. Мисли се да је овај неред — аустријско масло, јер је Нови Пазар пун аустријских агената и фратора.

Мисија бугарског министра Станчова

Софијски лист „Балканска Трибуна“ бави се путем бугарског министра председника др. Станчова, који је у Петрограду, где је досад био дипломатски агент Бугарске, предао опозивна писма, па се онда вратио у Беч, где га је цесар примио у дужу аудијенцију, па се онда одбио у Берлин, где се и до данас бави.

Леп пријем, који је сад др. Станчов нашао на руском двору, „Балканска Трибуна“ тумачи тим што је он са тог положаја добио виши, а за његову мисију у Бечу и Берлину вели, да јој је циљ сондирање политике тројног савеза, у чије је воде Бугарску сасвим завео сам Станчов, и налажење кредита за конверзију бугарских државних дугова, коју су одбиле француске капиталисте због овог најновијег обрта у бугарској спољној политици.

Краљица Наталија у аутомобил.

Париски листови јављају ово:

Баш на Три Јерарха, краљица Наталија умало није у Бијарицу постала жртвом једног несрећног случаја. Тога се дана, као и обично, извезла у шетњу на аутомобилу са својим сродником кнезом Гиком. Краљичин аутомобил ишао је доста брзо, кад се код виле Марбеле, на једној окуци, одједном указа други један аутомобил који је исто тако брзо јурио — право краљичин аутомобил. Растојање између једних и других кола било је тако мало, да шофери, ма да су се упињали из све снаге, нису могли ни зауставити кола нити их скренути у страну. Судар је био неизбежан, и он се е ужасним треском и догодио. Краљичин аутомобил сав разлупан, претури се, и из њега полетеше и краљица Наталија, и њен рођак кнез Гика, и управљач њеног аутомобила.

Сви су они прошли врло јефтино, само с неколико јачих убоја.

Брзојави „Застави“.

Стигли 3. фебруара.

Извештај са српског народног црквеног сабора.

Ср. Карловци. У 6 сати у вече држао је сабор завршну седницу. Галерије и ходници пуни народа. Прочитана је краљева захвала на новогодишњу честитку сабора. Јако је запажено, да је краљеву захвалу саопштио сабору патријарх Георгије и ако је он, патријарх прекинуо пре неки дан сваку везу са сабором и прогласио га незаконитим. Сабор је закључио дивним говором потпредседник Никола Ђурђевић а завршио је речима: До виђења између Ускрса и Духова.

Угарски сабор.

Будимпешта. Неприкосновени одбор одржао је после подне своју седницу, расправљао је тужбу Ленђелову, да је његов имунитет повређен, што су преслушани сведоци, пре но што га је сабор издао суду. Одбор је закључио да предложи сабору да не постоје повреда имунитета.

Осуђен адвокат.

Будимпешта. Бивши посланик Павле Неши осуђен је на три месеца затвора што је једној клиенткињи поверио више вредносних папира.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 16. фебуара 1906. (Брзојавни извештај)

Готова роба.

Раж прве квалитете 12 кр. 90 п. до 13 кр. 10 п.

Раж средње квалитете 12 кр. 75 п. до 12 кр. 80 п.

Јечам за храну 12 кр. 95 пот. до 13 кр 25 пот.

Јечам за кување пива — кр. — п до — кр. — п.

Зоб прве квалитете 14 кр. 90 п. до 15 кр. 40 п.

Зоб средње квалитете — кр. — п. до — кр. — п.

Кукуруз домаћи 9 кр 95 пот. до 10 кр. 25 п.

Термин.

Жито за април 1907. 14 кр. 80 п до 14 кр 82 п.

НА ЗНАЊЕ!

Стављам поштованој публици до знања, да сам од државе узео на више година **1600** јанаца најбоље **ПАШЕ** под закуп, т. козвани **„Königsdorf“** (Острво) највише лежеће у целој околини под Опавом у Банату. — Ко је рад марву или овце на пашу пуштати нека се обрати мени у Тител. Марву и овце могу терати одма напишу.

Пуномећујем, ко је рад марву на пашу да даде, нек се изранije пријави, како би оставио места, јер кад попуним број (Stand) јер више од 2 комада по јанцу не пуштам.

Лазар М Јанковић
у Тителу.

I. 156 1—10

Због нарушеног здравља у породици

продајем своју

ГОСТИОНИЦУ

I-ог реда,

која се на најживљем месту налази, **а годишње 250 хектолитара пића точи.** — Евентуално издао би под рачун каквом интелигентном човеку, ако му је жена добра и вешта куварица и са нешто кауције располаже.

Ближа извешћа код власника

Саве Лесковца
гостионичара
у Старом Сивцу (Бачка).

I. 158 1—8

ТРГОВИНА
МАНУФАКТУРНЕ, ПОМОДНЕ РОБЕ
и ПАМУКА

Макса Розенберга

У ШИДУ

потребује млађег помоћника, вештог продавца. Ступити може одмах.

I. 159 1—2

ПРОДАЈЕМ КУЋУ

на најживљем месту и дућан са мануфактурном и шпецерајем и целим реквизитама. Ко жели купити нека се обрати до месеца априла о. г на подписана. Услови повољни.

М. Гаћански
у Срп. Сентмартону (Торонтал).

I. 144 1—2

КО ХОЋЕ ЈЕФТИНЕ РАКИЈЕ БЕЗ КАЗАНА,

нека купи код **Радована Поповића** трговца из Ujvidéka **књигу**, из које се може научити како се праве све ракије и манипулирати вином; *цена је 6 круна.* Тако исто продајем за прављење ракије потребни материјал са прашком заједно *цена је за 100 литара 8 круна.*

20—20 1515

ПРИМИО САМ У ДЕПОУ КОД ШТАЈНА

ГОСТИОНИЦУ,

у којој точим **увек**

СВЕЖЕ ПИВО (Дрехерово)

по 8 новчића чашу,

издајем добар и укусан кост и примам абонирце. — Права туска кава. 6 новчића. — Послуга брза и тачна.

Препоручује се с поштовањем

Чика Паја,
гостионичар у Темеш-Ковину.

125 2—3

ПАПУЧАРСКА РАДЊА

Гиге Латинчића

у Новом Саду

темеринска улица бр. 18.

потребује **два добра помоћника.** Ступити могу одма. Место стално.

I. 71 3—4

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.